

Ideál vs. realita v léčbě hypertenze

Překonání klinické inercie a cesta k moderní farmakoterapii

Petra Vysočanová

Interní kardiologická klinika
FN Brno, LF MU

Pilíře moderní terapie hypertenze

Úspěšná prevence a ochrana orgánů

1. Časné zahájení (SPC First)

Opuštění historické monoterapie. Zahájení SPC rovnou u drtivé většiny pacientů k maximalizaci adherence.

2. Rychlá eskalace (Čas jsou cévy)

Překonání inercie. Intenzifikace léčby do 1–2 měsíců při nedosažení cíle. Eliminace výmluv na "stres v ambulanci".

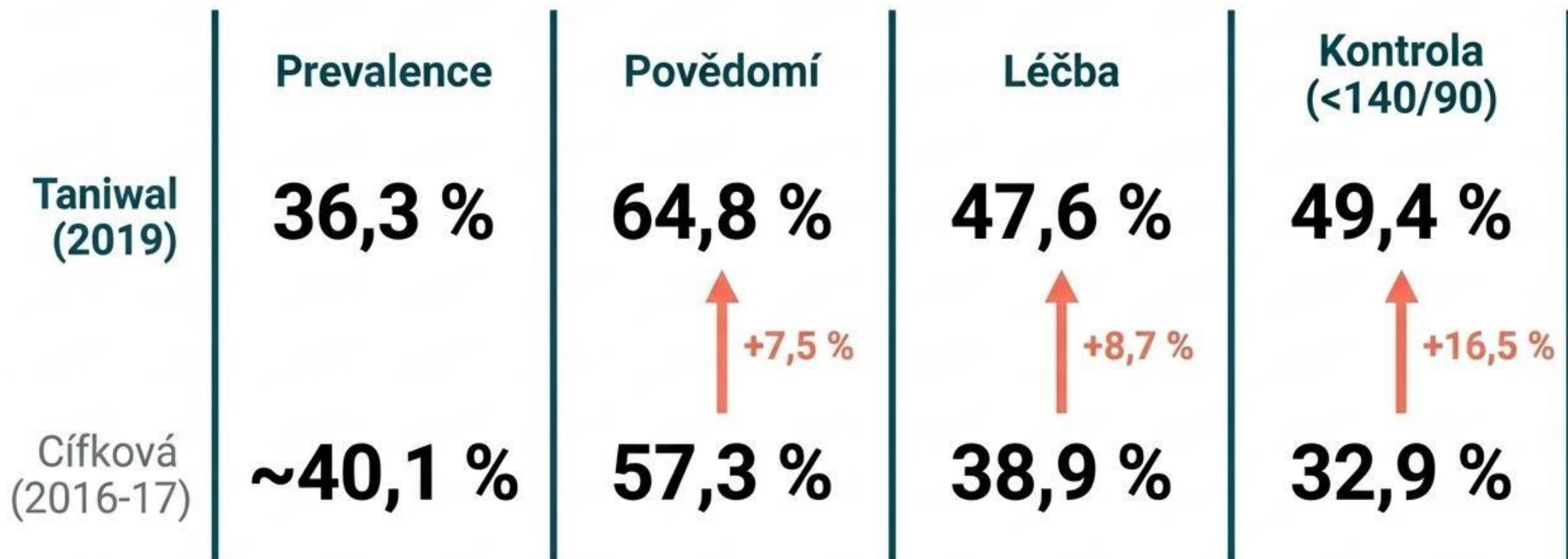
3. Přísnější cíle ($<130/80$)

Netolerovat hraniční hodnoty 140/90 u pacientů pod 65 let. Agresivní snížení TK chrání myokard před remodelací.

4. Komplexní profil (TK + Lipidy)

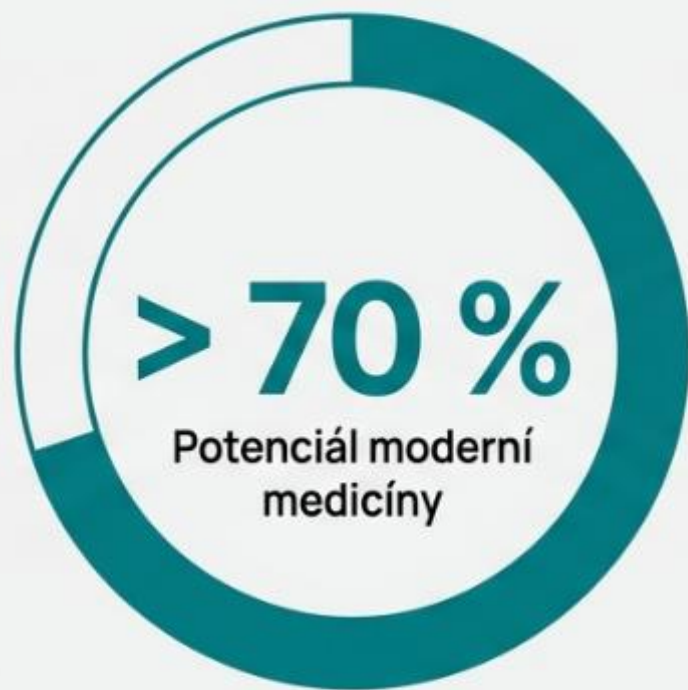
Hypertenze nechodí sama. Individualizace léčby s ohledem na diabetický a lipidový profil (sdružená preskripce statinů).

Vývoj kontroly (2016–2019): Kaskáda péče ukazuje pozitivní trend

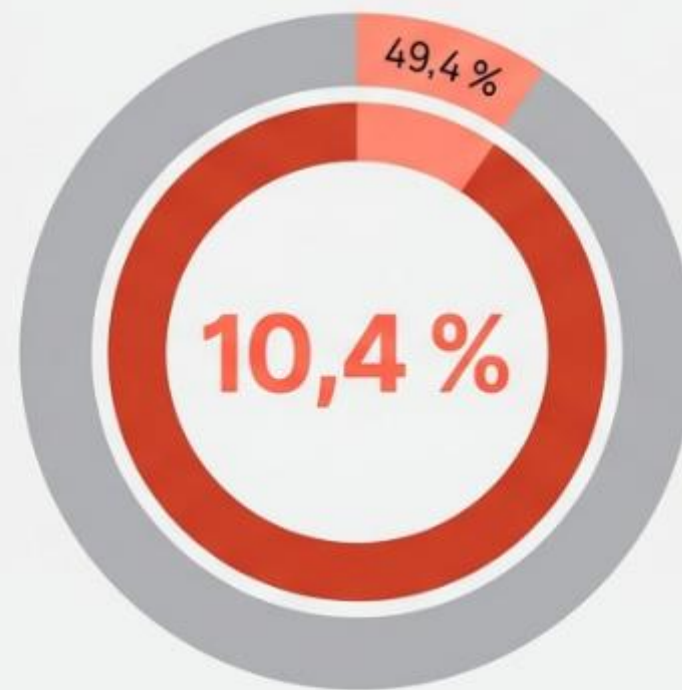
Dosahujeme již u téměř **50%** pacientů TK pod 140/90mmHg

Propast mezi teorií a praxí

Cíl kontroly TK u léčených hypertoniků.

Česká realita (2019/2024)

Reálná kontrola při aplikaci nového cíle < 130/80 mmHg.

I přes dostupnost moderní farmakoterapie dosahuje přísného cíle < 130/80 mmHg pouze zlomek populace. Zbývající pacienti zůstávají v zóně vysokého kardiovaskulárního rizika.

Demografická propast: Kdo uniká ze systému?

Muži 25–64 let

Prevalence: 46,0 %

Povědomí: 60,9 %

Přísná kontrola (<130/80):

Pouze 4,6 %

Klinické drivery:

Viscerální obezita, vysoká konzumace alkoholu, psychosociální stres, sympatikotonie.

Ženy 25–64 let

Prevalence: 26,3 %

Povědomí: 72,0 %

Přísná kontrola (<130/80):

17,9 %

Klinické drivery:

Protektivní vliv estrogenu (premenopauzálně), lepší adherence k nefarmakologickým opatřením a preventivním prohlídkám.

Petr, 54 let (Manažer)

Kuřák (10/den), BMI 29

Start: TK 145/95 mmHg

Jana, 62 let (Učitelka)

DM 2. typu, dyslipidémie

Start: TK 165/105 mmHg

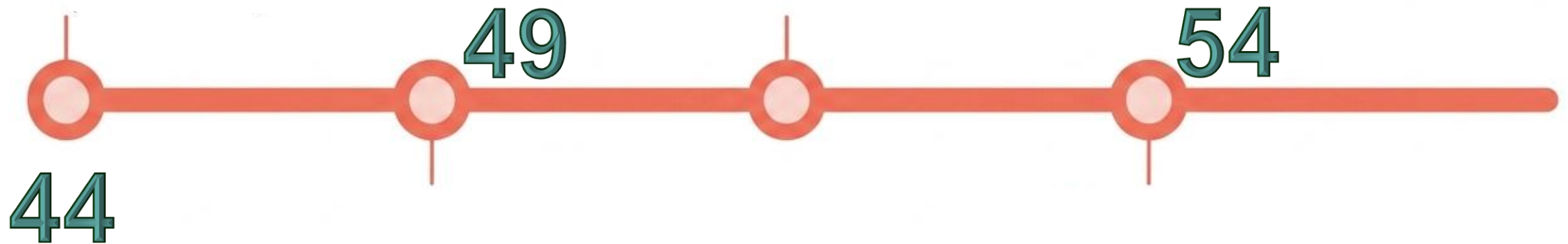

Petr, 54 let (Manažer)

Daň za klinickou inerci: Kazuistika pacienta Petra

Muž, 54 let, manažer (kuřák, BMI 29). Cílový TK měl být < 130/80 mmHg.

Důsledky otálení

+ 10–15 %

Nárůst rizika KV příhody za každý měsíc nekontrolovaného TK.

Remodelace myokardu začíná dávno před první příhodou.

Alibi „mírného stresu“

Cíl < 130/80 mmHg

(U pacientů pod 65 let)

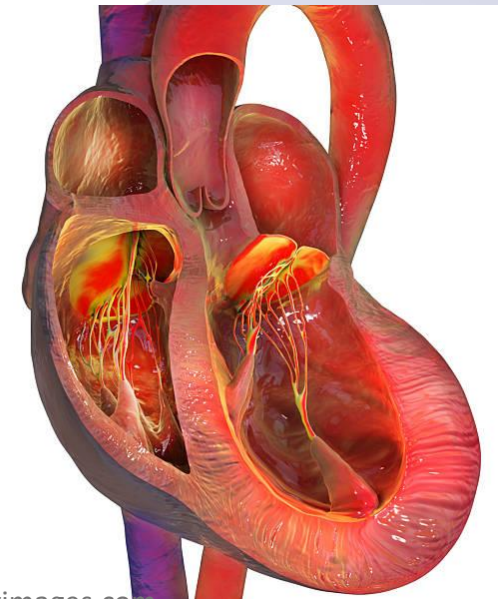
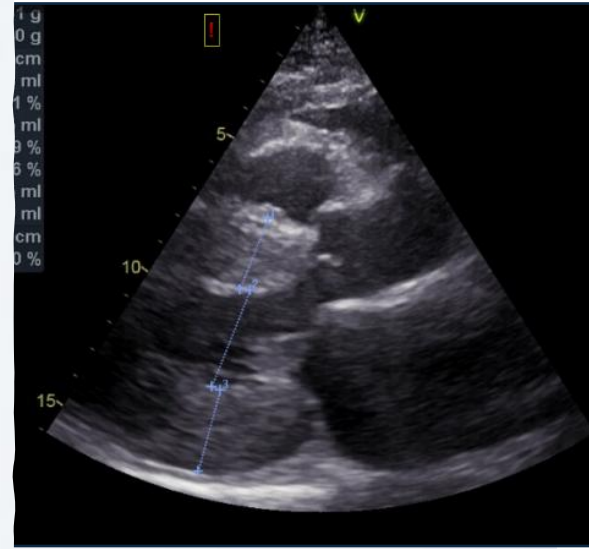
Argument „stresu“ v ambulanci je nejčastějším alibi pro nečinnost.

Řešení:

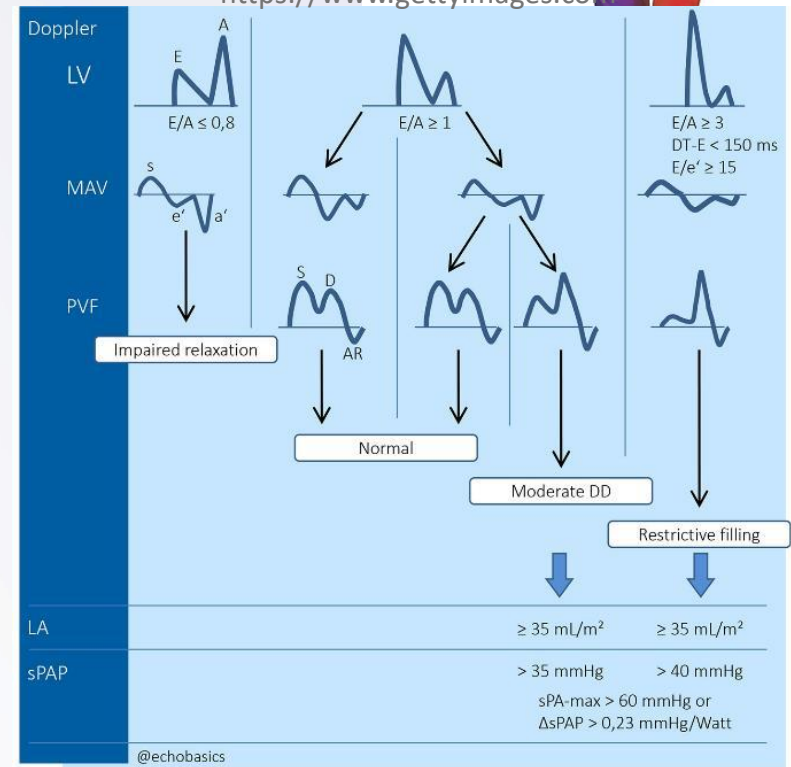
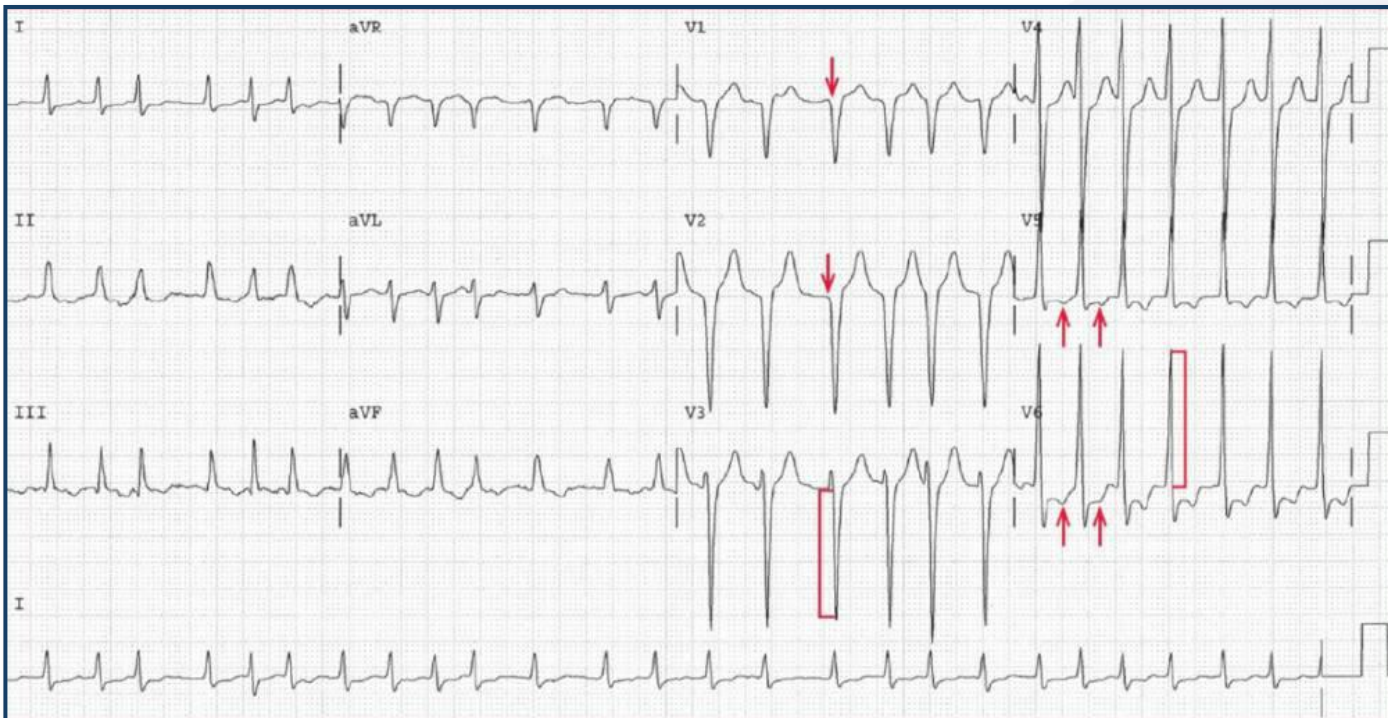
Využití domácího monitoringu (HBPM) nebo ABPM k odlišení stresu od trvalé hypertenze.

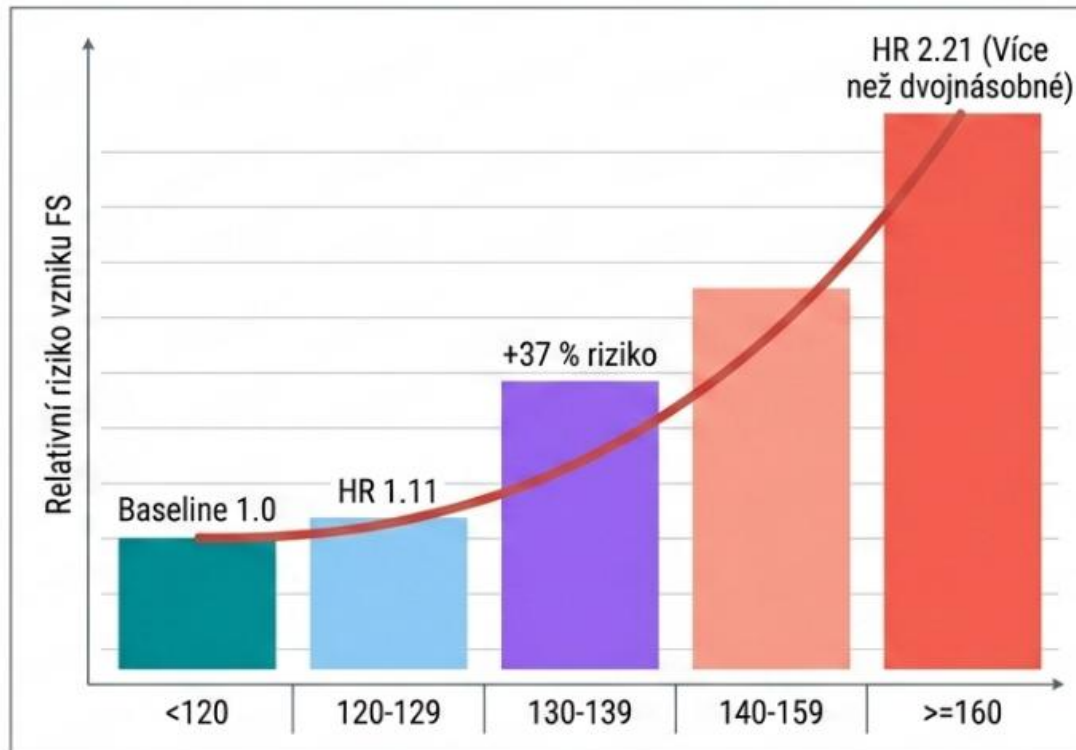
Petr, 54 let (Manažer)

<https://www.gettyimages.com>

Vztah mezi hypertenzí a fibrilací síní

- +20 mmHg TKS = +18 % nárůst rizika (Aune et al., 2023).
- Zvýšené riziko pozorováno již v rozmezí 120–129 mmHg (Johansson et al., 2025).

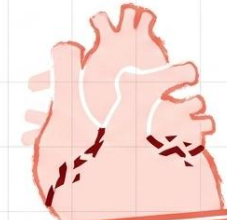
Úskalí kontroly rytmu: TKS > 140 mmHg sabotuje úspěšnost ablace

Kontrolovaný TK (< 130 mmHg)

Vysoká úspěšnost udržení sinusového rytmu.

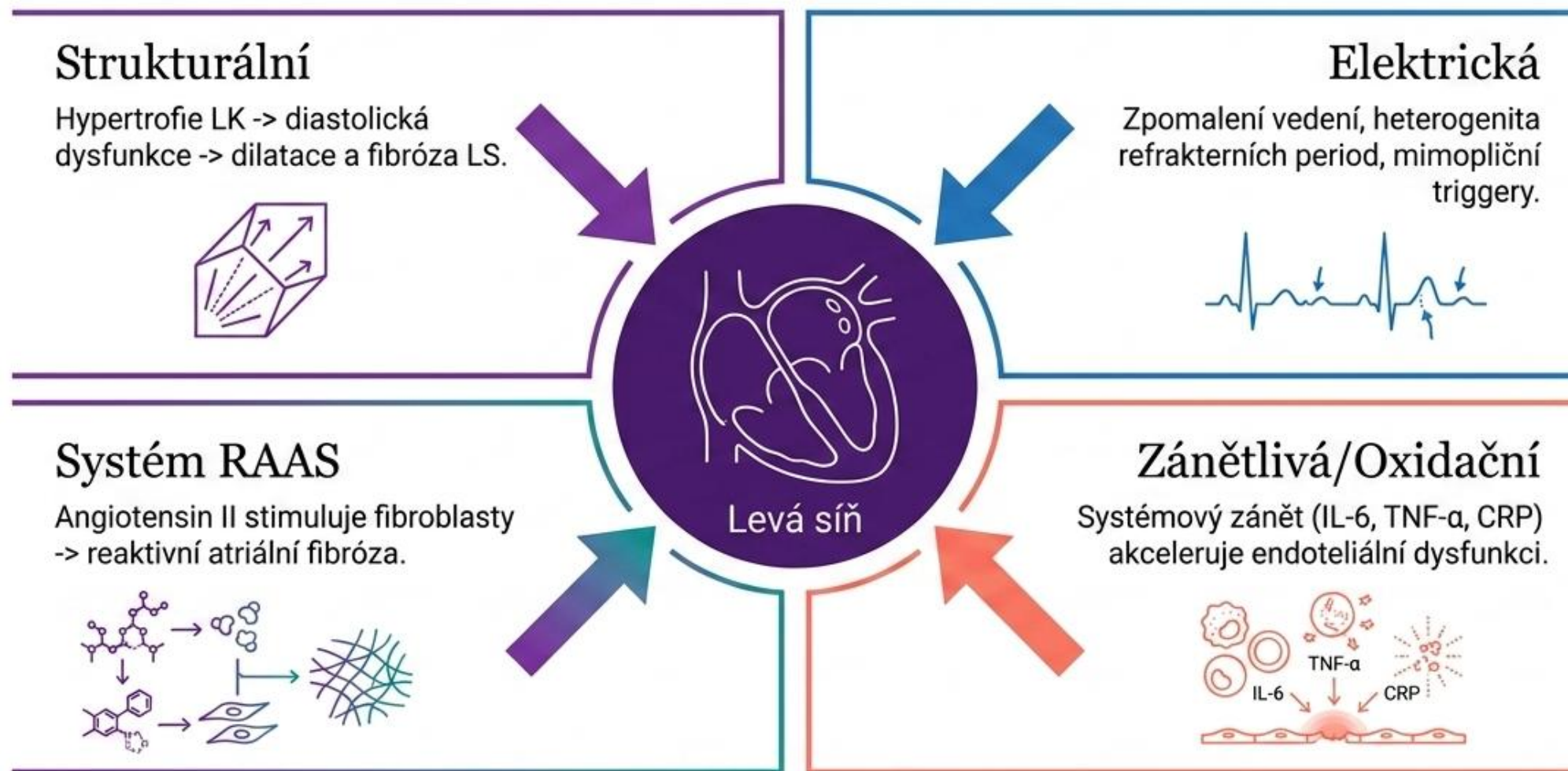
Nekontrolovaný TK (> 140 mmHg)

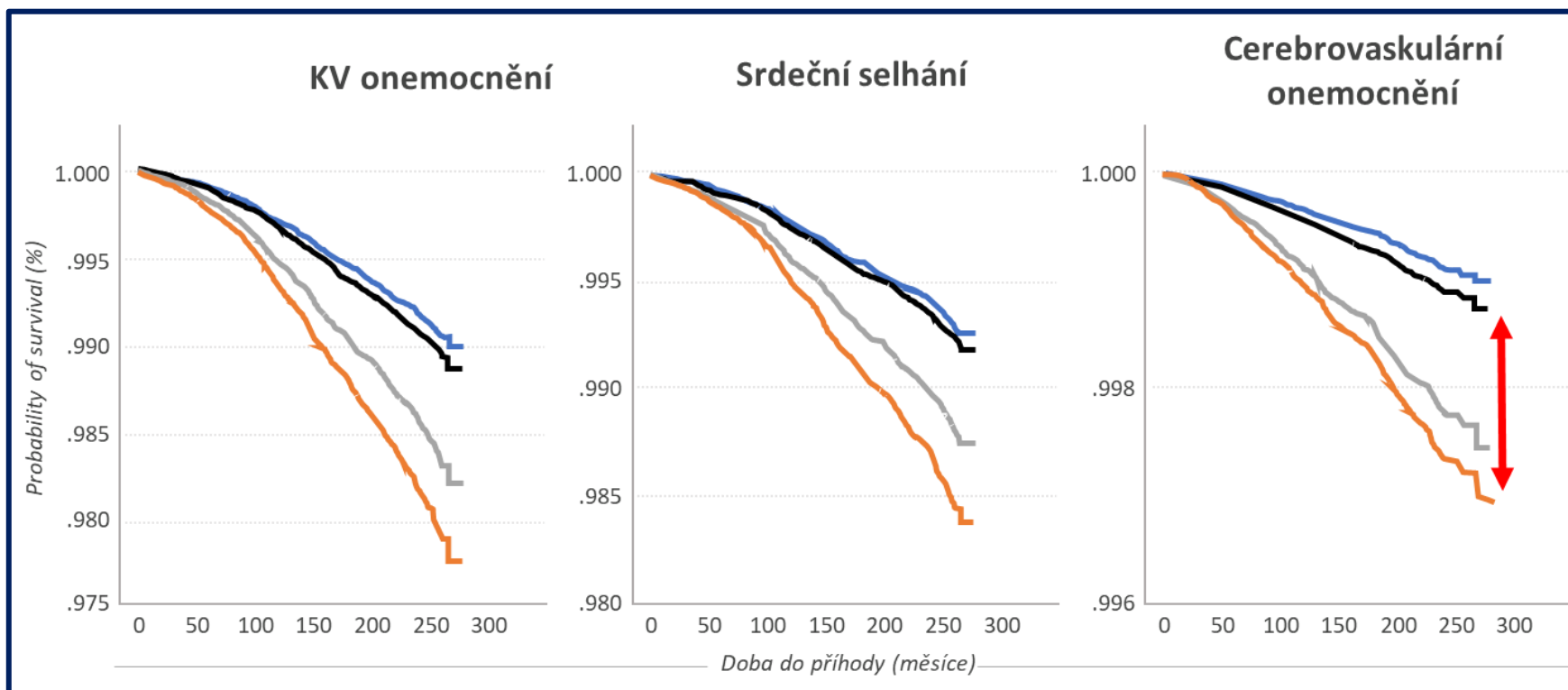
HR 2.35 pro recidivu arytmie

Kardioverze: TKS paradoxně stoupá (o 5–8 mmHg) po obnovení sinusového rytmu díky síňovému příspěvku. Nutná úprava medikace!

Tkáňová architektura arytmie: 4 mechanismy remodelace levé síně

Přetrvávající riziko u léčené **ale nekontrolované** hypertenze

— Bez HT
— Léčená a kontrolovaná HT
— Neléčená HT
— Léčená a nekontrolovaná HT

Léčená a kontrolovaná hypertenze vs. léčená a nekontrolovaná hypertenze
+77 %

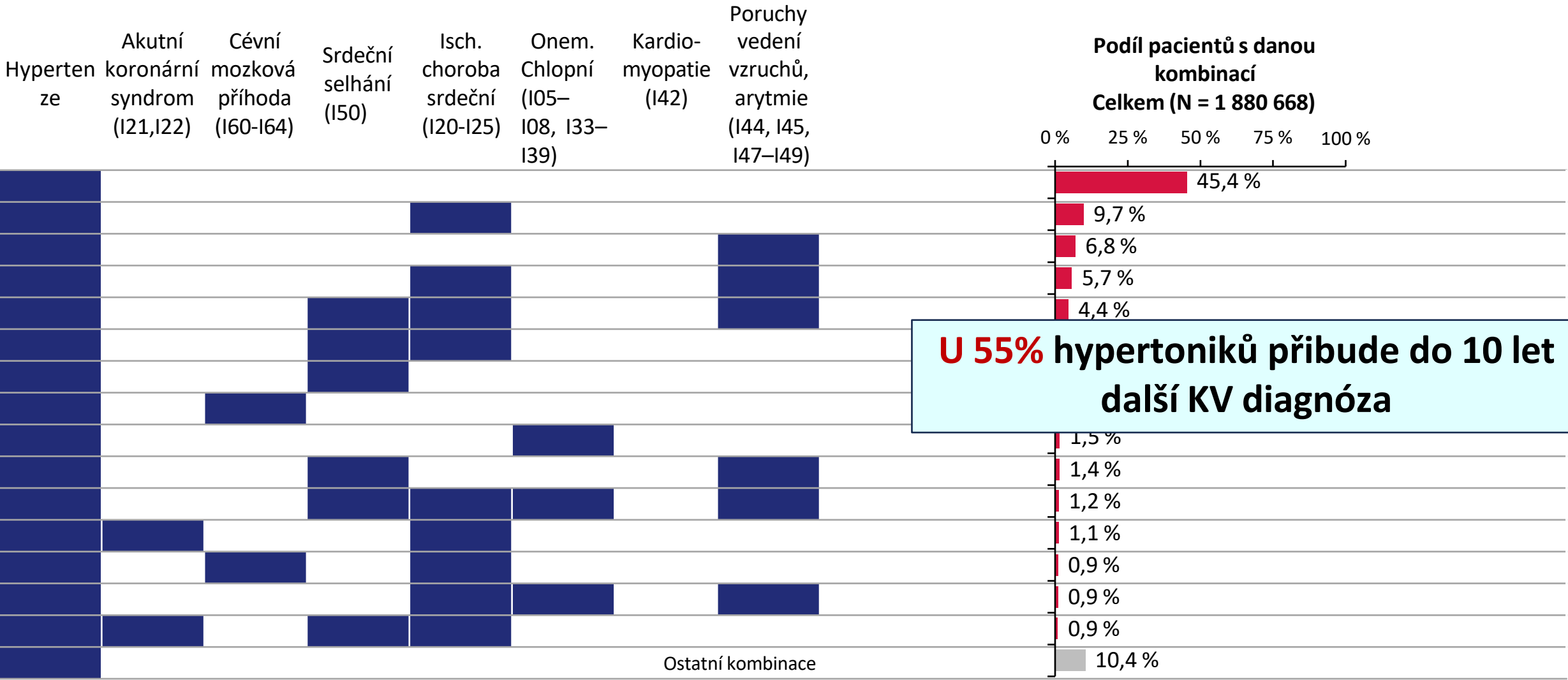
13 947 osob, studie NHANES III, doba sledování 19,1 let

Výskyt dalších KV onemocnění za období 2012-2024 u pacientů s léčenou hypertenzí v roce 2014

Zdroj: NRHZS 2014–2024;

100 % = osoby s léčenou hypertenzí v roce 2012; v následujících 12 letech je sledován výskyt dalších KV onemocnění a jejich kombinace.

Kombinace KV onemocnění

U 55% hypertoniků přibude do 10 let další KV diagnóza

Jana, 62 let (Učitelka)

DM 2. typu, dyslipidémie

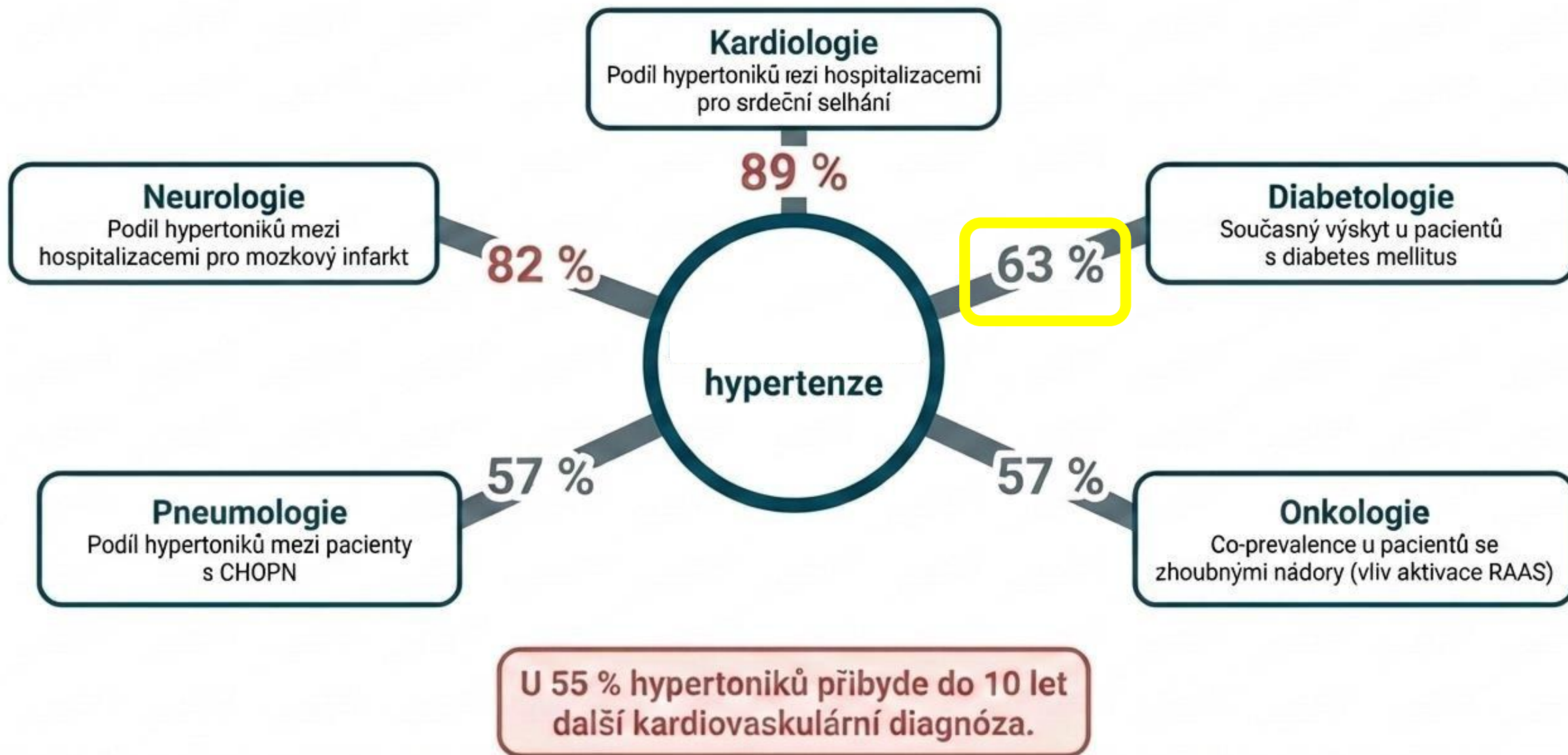
Start: TK 165/105 mmHg

Cesta k terapeutickému ideálu: Kazuistika pacientky Jany

Žena, 62 let (DM 2. typu, dyslipidémie, BMI 33). Vstupní TK 165/105 mmHg.

Komorbidity zátěž hypertoniků

Klinická inercie vs. Správná prevence

	Klinická inercie (Petr)	Správná prevence (Jana)
Strategie startu	Monoterapie (Vyčkávání)	Okamžitá fixní kombinace (SPC)
Reakce na neúspěch	Alibi ("syndrom bílého pláště")	Okamžitá intenzifikace (do 4 týdnů)
Pohled na riziko	Izolované sledování TK	Komplexní léčba (TK + LDL statinem)
Výsledek (10 let)	Ireverzibilní poškození (HMOD, TIA, fibrilace síní)	Ochrana orgánů, zachovaná kvalita života (jóga)

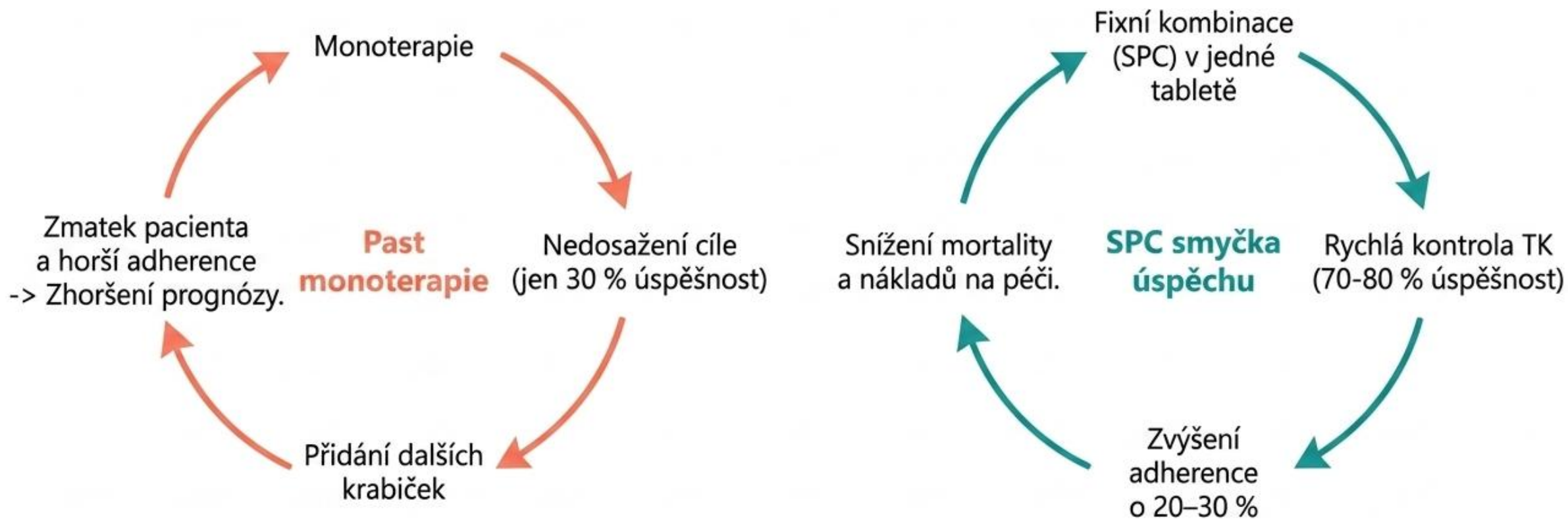
Úspěch není náhoda, ale výsledek agresivní a rychlé aplikace moderních guidelines od prvního dne.

Koncept kumulovaného rizika: Proč nesmíme čekat

Klíčové sdělení: Nejde jen o aktuální hodnotu tlaku, ale o dobu, po kterou na cévy působil. Rychlá normalizace tlaku zásadně mění trajektorii pacienta.

Síla jedné tablety: Zvýšení adherence o 20–30 %

2018 ESC/ESH doporučení: Zahájit léčbu u většiny pacientů rovnou dvojkombinací, ideálně v 1 tabletě. Redukce počtu tablet přímo koreluje s poklesem hospitalizací pro selhání a CMP.

Starting with SPCM (Preferred Approach)

Dual SPCM

2 medications x
1/2 standard dose

**SBP
reduction**

**CVD risk
reduction**

13.3 mmHg

26%

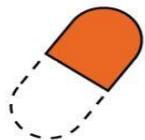
Step 1
BP
≥130/80 mmHg

Step 2
If BP remains
≥130/80 mmHg

Step 3
If BP remains
≥130/80 mmHg

Stepped-Care (Alternative Approach)

Monotherapy

1 medication x
1/2 standard dose

**SBP
reduction**

**CVD risk
reduction**

6.7 mmHg

14%

Klinická inercie: Tichá brzda úspěšné léčby

Klinická (terapeutická) inercie

Selhání v zahájení nebo zintenzivnění léčby, i když je TK nad cílovými hodnotami.

- Mnoho pacientů setrvává na monoterapii dlouhé roky.
- Navzdory nedostatečné kontrole tlaku nedochází k úpravě medikace.

Nízká důvěra v naměřené hodnoty

Lékař často odkládá rozhodnutí v domnění, že TK v ordinaci neodráží realitu, a čeká na „další návštěvu“.

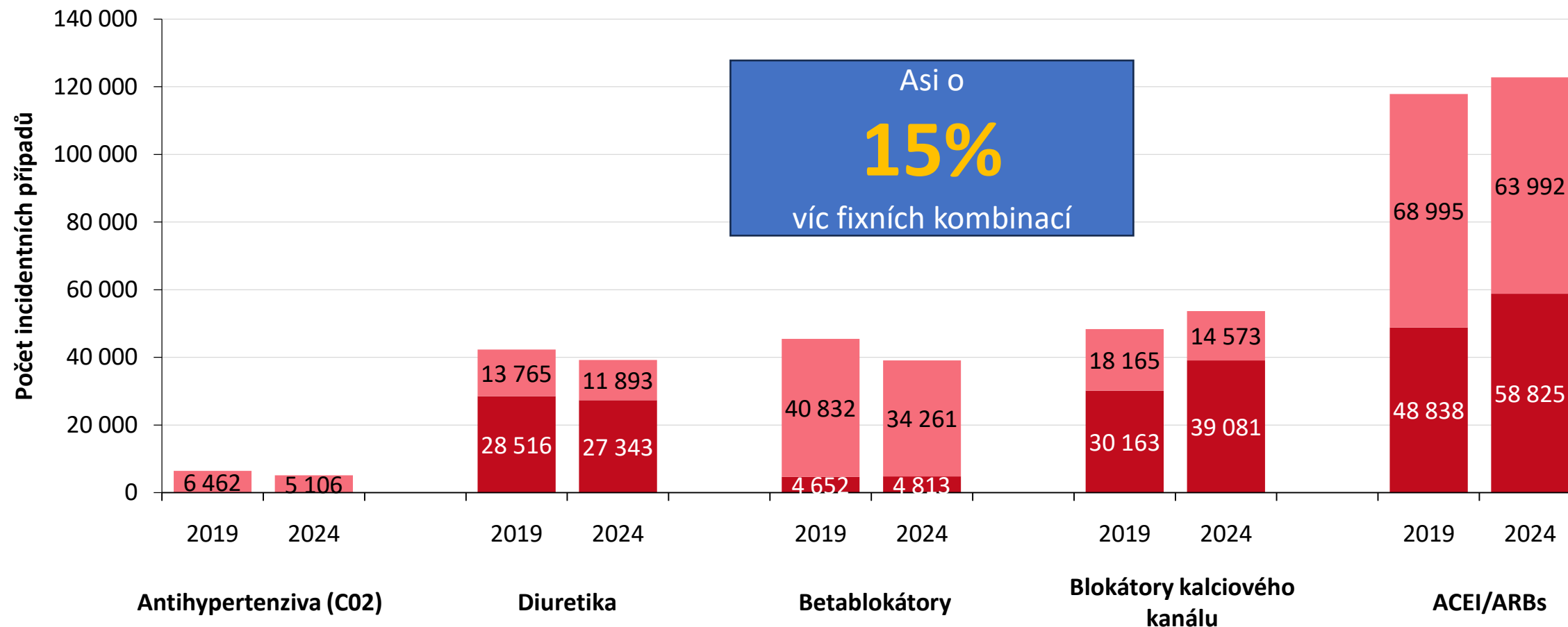
Incidence hypertenze: antihypertenziva u pacientů 2019 vs. 2024

Zdroj: NRHZS 2010–2024

Pacienti nově léčení s hypertenzí v roce 2019 vs. 2024:

Skupiny léčiv:

Samostatně nebo ve volné kombinaci
Fixní kombinace

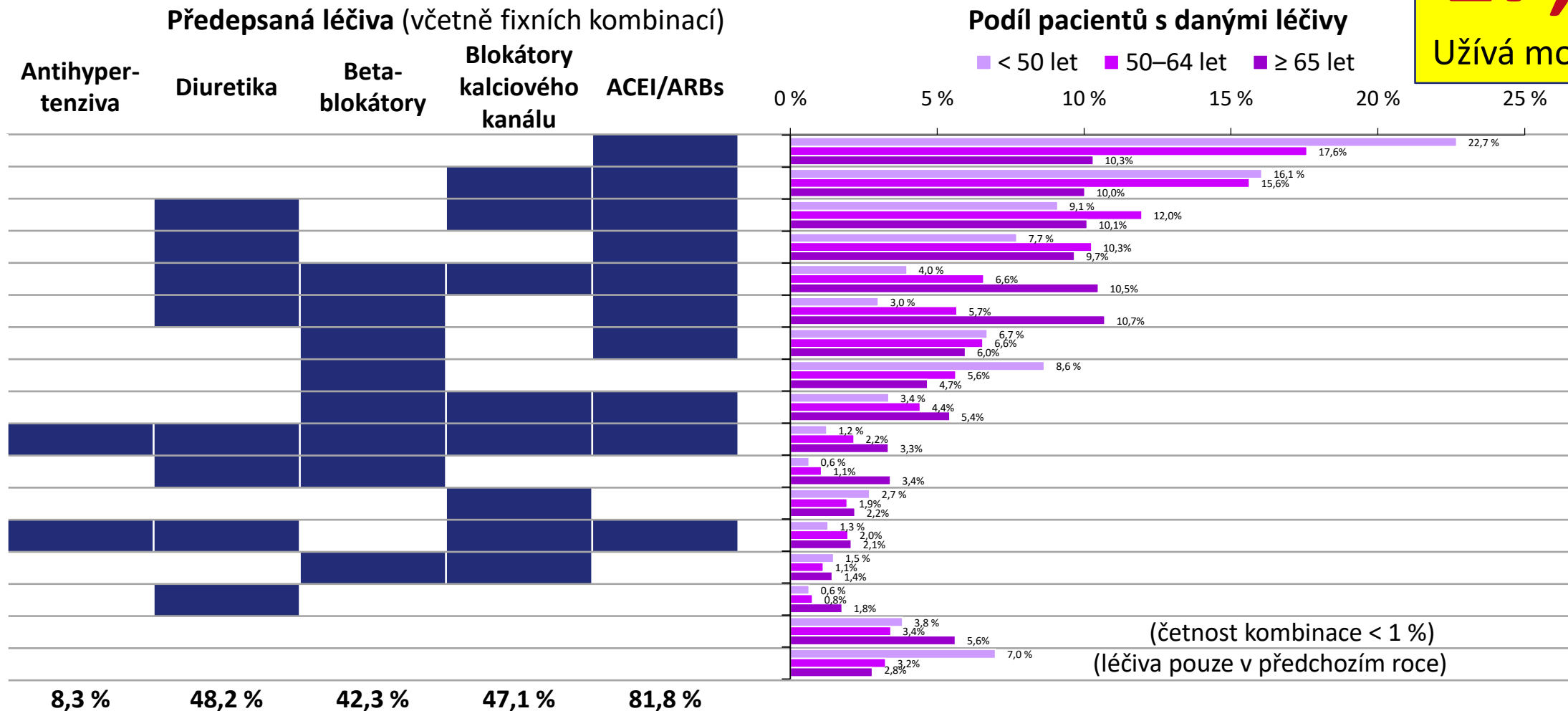

Hodnocena byla předepsaná léčiva z ATC skupiny C02 (antihypertenziva), C03 (diuretika), C07 (beta blokátory), C08 (blokátory kalciového kanálu), C09 (látky ovlivňující renin-angiotenzinový systém) a C10BX (látky upravující hladinu lipidů v kombinaci s antihypertenzivy) u pacientů, kterým byla v daném nebo předcházejícím roce vykázána diagnóza I10–I15 odborností akutní lůžkové péče nebo relevantní ambulantní odborností (001 všeobecné praktické lékařství, 002 praktické lékařství pro děti a dorost, 101 vnitřní lékařství, 107 kardiologie nebo 302 dětská kardiologie).

Kombinace léčiv u pacientů s hypertenzí (2024)

Zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb (NRHZS)

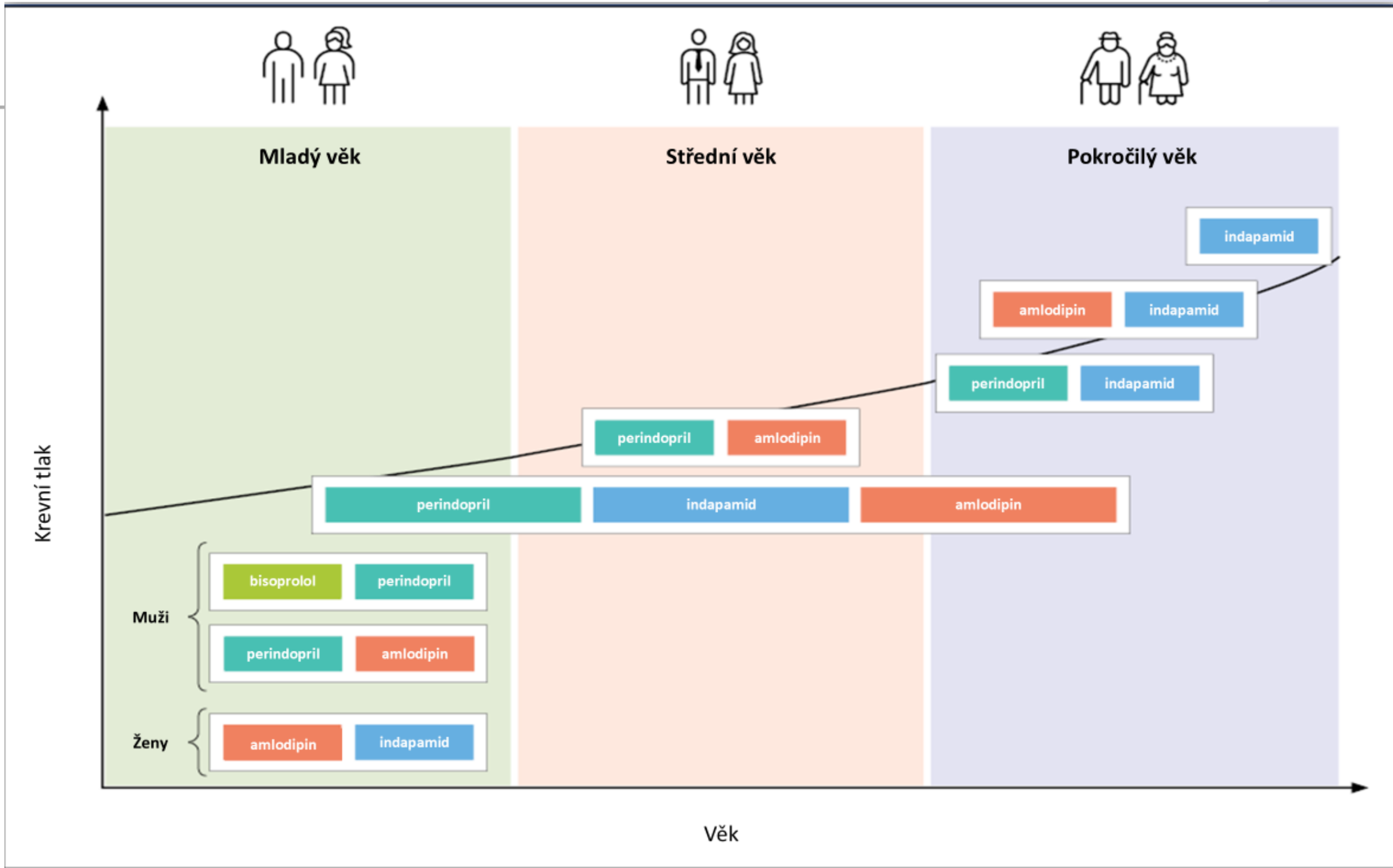
27,6%
Užívá monoterapii

Hodnocena byla předepsaná léčiva z ATC skupiny C02 (antihypertenziva), C03 (diuretika), C07 (beta blokátory), C08 (blokátory kalciového kanálu), C09 (látky ovlivňující renin-angiotenzinový systém) a C10BX (látky upravující hladinu lipidů v kombinaci s antihypertenzivy) u pacientů, kterým byla v daném nebo předcházejícím roce vykázána diagnóza I10–I15 odborností akutní lůžkové péče nebo relevantní ambulantní odborností (001 všeobecné praktické lékařství, 002 praktické lékařství pro děti a dorost, 101 vnitřní lékařství, 107 kardiologie nebo 302 dětská kardiologie).

Bariéry na straně lékaře: Obavy a zažité návyky ?

--	--	--	--

ZAHÁJENÍ ANTIHYPERTENZNÍ LÉČBY

Základní strategie

- Hypertenze s přidruženým diabetem/metabolickým syndromem/nadváhou
- Hypertenze u starších osob bez zvýšené tuhosti cév
- Hypertenze u pacientů po cévní mozkové příhodě
- Hypertenze se současným chronickým onemocněním ledvin

- Hypertenze u pacientů s vysokým kardiovaskulárním rizikem
- Hypertenze u mladých a středně starých mužů
- Hypertenze u pacientů s chronickými koronárními syndromy
- Hypertenze se současným chronickým onemocněním ledvin
- Hypertenze u fyzicky aktivních osob

KROK 1

perindopril indapamid

SPC

nebo

perindopril amlodipin

SPC

Individualizace léčby

- Hypertenze u starších osob se zvýšenou cévní rigiditou
- Hypertenze u pacientů po cévní mozkové příhodě
- Ženy v reprodukčním věku

- Hypertenze s průvodním srdečním onemocněním
- Hypertenze se zvýšenou srdeční frekvencí
- Hypertenze u mladých mužů

amlodipin indapamid

SPC

bisoprolol perindopril

SPC

Krevní tlak > cílové hodnoty

KROK 2

SPC

perindopril indapamid amlodipin

Krevní tlak > cílové hodnoty

KROK 3

SPC

perindopril indapamid amlodipin

+ spironolakton a/nebo jiný lék

Kdy se má do léčby **hypertenze** zapojit kardiolog??

Indikace pro kardiologa (3 specifické pilíře):

Závěr pro klinickou praxi

Aktivní screening

Nový cíl <130/80

Překonání inercie (SPC)

**Děkuji za
pozornost**

